

Publisher:
Pål Korneliussen

Redaktør:
Øystein Hage

Desksjef: Ann Eileen Ditlevsen Nygård

Redaktør: Nils Torsvik

fiskeribladetfiskaren.no fbfi.no

pressens faglige utvalg
PFU

FiskeribladetFiskaren arbeider etter Vær varsomplakatens regler for god presseskikk. Mener noen seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres disse til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens faglige utvalg behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adressen til PFU er: Prinsens gate 2, pb. 48, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf: 22415680, faks: 22411980.

FiskeribladetFiskaren

En uavhengig avis for Kyst-Norge

Garantier

Regjeringa har bestemt at det i inneværende år kan gis garantier til førstehåndsomsetning av fisk, dersom det blir nødvendig. Dette vil sikre oppgjør både til fiskere og fiskekjøpere.

I den urolige tiden som europeiske land er inne i nå, gir en slik garantiordning en ro i markedet for fisk. Sjøl om sjømat er lite følsom for uro i markedene, ga finansuroen utslag for enkelte fiskeprodukter da denne slo til i 2008. Særlig for land som vi eksporterer mye torsk til, som Portugal, Spania og Italia. I disse landene gikk eksporten av norsk fisk tilbake med 10 prosent fra 2007 til 2008, og med ytterligere 21 prosent fra 2008 til 2009, før den igjen viste vekst i 2010 og 2011.

Dengang ble det også stilt garantier fra Staten, ved Innovasjon Norge, til førstehåndsomsetningen. Det hindret ikke tilbakegangen, men det hjalp fiskerne og kjøperne gjennom krisen, ved at det skapte trygghet for virksomhet i perioder med store tilførsler av fisk, og et avventende marked.

Situasjonen er den samme i dag. Fra eksporten i januar ser vi at det tar av for frossen torsk,

og det er bra salg av fersktorsk, mens det er en mer avventende holdning i eksport av saltet torsk. Eksporten av saltet torsk til Portugal i år er bare halvparten av

Garantiene hjelper kjøperne å unngå tap på saltfisken

det den var i fjor, mens Spania har kommet på banen og kjøpt mer i januar i år. For klippfisk er det noe av det samme bildet, men her har Brasil seilt opp, noe som kan tyde på at mer fisk går nå direkte fra Norge til Brasil, og ikke via Portugal.

For norsk fiskerinæring er det en ekstra sikkerhet i at regjeringen stiller med garantier. For en minister som Lisbeth Berg-Hansen, som blir kritisert for å komme med lite nytt, er det også en liten seier i å kunne respondere fort på næringens ønsker om tiltak i en tid med stor usikkerhet.

Garantiordningen representerer liten risiko for Staten, samtidig som den gir fiskekjøperne ro nok til å ha is i magen i forhold til et avventende marked i vanskeligstilte europeiske land. Portugisiske kjøpere av saltfisk er avventende i påvente av en prisnedgang de tror vil komme. De har ennå tid til å forberede produksjonen av klippfisk fram mot påskehøgtiden og fasten, da "alle" portugisere skal spise bacalao.

Med garantiordningen gir regjeringen en hjelp til kjøpere som velger å kjøpe torsk for saltfiskproduksjon nå. Deres frykt er at minsteprisen skal gå ned, slik at de blir sittene med et tap på lagrene de bygger opp i påvente av salget som må komme dess nærmere påsken vi kommer. Portugiserne kjenner det norske fiskemønsteret, og har ennå tid til å vente.

De bør ikke få trekke det lengste strået, noe garantiordningen kan motvirke.

Folks oppfatning

Hvis man skal forstå muligheter og begrensninger for norske sjømatprodukter i fremtidens marked må man forstå deres posisjon hos konsumentene.

GJESTEN

RAGNAR TVETERÅS

Ragnar Tveterås er professor i økonomi ved Universitetet i Stavanger.

Med «posisjon» menes her de oppfatninger (persepsjoner) konsumentene har om ulike forhold knyttet til produktet, og oppfatningen konsumentene har om konkurrerende produkter. Det omfatter forhold som smak, lettvinhet i tilberedelse, tilgjengelighet, sunnhet, m.m. Ikke minst handler det om «value for money» – føler konsumentene at de får valuta for pengene når de kjøper et sjømatprodukt, også sammenlignet med konkurrerende produkter?

I en studie finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) undersøker forskere ved Universitetet i Stavanger posisjonen til laks, sild og hvitfisk hos europeiske konsumenter. Oppdrettslaks har trolig en unik posisjon blant europeis-

Gjesteskribenter:

KRISS
Rokkan Iversen

IVAN
Kristoffersen

RAGNAR
Tveterås

TRUDE
Olafsen

INGE
Halstensen

HALFDAN
Melbye

» Hvis norsk produksjon av oppdrettslaks skal fordobles i fremtiden må den nemlig også ta markedsandeler fra landbaserte proteiner.

ke konsumenter i sjømatkategorien. For laks fokuserer vi på posisjonen i forhold til konkurrerende proteiner fra

landbruket – kylling, svin og storfe. Hvis norsk produksjon av oppdrettslaks skal fordobles i fremtiden må den nemlig også ta markedsandeler fra landbaserte proteiner.

Når vi sammenligner oppfatningene konsumentene i to nokså ulike land som Storbritannia og Russland har om ulike forhold knyttet til de fire proteinene kylling, storfe, svin og laks fremstår en klar «overall vinner»: Kylling.

Kylling scorer i begge land best på lettvinhet, tilgjengelighet og ikke minst «value for money». På smak er også kylling best i Storbritannia, mens laks scorer best på smak av alle proteinene i Russland. På ett punkt er laks nummer en i begge land – «sunnhet», selv om den deler førsteprisen med kylling i Storbritannia. Men på flere forhold – inklusive «value for money» - scorer laksen dårlig og er delvis på bunn.

Vi vil snart få analysert mer data fra flere land. Vi analyserer også sammenhenger mellom posisjon og konsumentenes demografiske kjennetegn (alder, inntekt, utdanning, etc.), samt oppfatninger om mat og måltid generelt. Dette vil gi oss mer innsikt i posisjonen til laks i ulike segmenter, og i hvilken grad posisjonene er ulike i europeiske land. Den gode «nyheten» er at med kunnskap om de nevnte forholdene kan verdikjeden ta grep for å styrke laksens posisjon, og dermed skape grunnlag for fremtidig vekst.